

Telegraful

Organ național-bisericesc

Onor. «Asociațiunea»

(Of.)

Sibiu

In drumul spre 1 Decembrie 1918

Ziua de 1 Decembrie 1918 este, fără îndoială, cea mai mare zi din viața multimilenară a Ardealului. Ea a venit, ca și ziua de 9 April și cea de 28 Noembrie, acelaș an, ca un semn de grație a lui Dumnezeu pentru populația autonomă și majoritară a acestuia, dar ea a fost în acelaș timp și un rezultat al eforturilor și luptelor îndelungate pentru libertate ale înșiși fiilor lui.

În adevăr, unirea Ardealului se prezintă în condiții cu totul deosebite de unirea Bucovinei sau a Basarabiei și chiar și de unirea vechilor Principate românești. Câtă vreme actul dela Chișinău și cel dela Cernăuți au venit ca niște necesități istorice provocate mai mult de Revoluția rusească, respectiv de sfârșitul războiului mondial, decât de luptele conștiente ale românismului din cele două părți ale vechei Moldove, unirea Ardealului, deși ajutată și ea de evenimentele mondiale, a venit ca o încoronare firească a străduințelor de veacuri ale populației române ardeleni. Tot asemenea, Unirea Principatelor a fost mai mult opera câtorva patrioți luminați, ajutată de diplomația europeană, decât răsplata silințelor îndelungate ale însăși nației luptătoare pentru un asemenea scop înalt.

Incepând cu Revoluția lui Horia, care cu tot caracterul ei social, a produs o puternică sguđure a sufletului național al masselor ardeleni, trecând la revoluția dela 1848 cu un caracter general național, și terminând cu mișcarea în legătură cu Procesul memorandumului, care echivalează cu o adevărată revoluție modernă, — poporul român din Transilvania a trăit într'o permanentă stare sufletească revoluționară. Solidar, dela vlădică pân' la opincă, răzimirându-se mai mult pe conștiința dreptății cauzei lui și pe fiii răsăriți din masele populare, decât pe mila celor de sus, acest popor a fost într'un neîntrerupt război

pentru afirmarea sa pe temeiul libertății naționale și într'o permanentă protestare împotriva nedreptății la care istoria l-a condamnat temporal. Dela G. Lazăr, D. Bojâncă, S. Bărnuțiu, Fl. Aron, Tr. Laurian, Al. Papiu Ilarian, până la G. Coșbuc, St.

ționi. Poloniei, sfâșiati de diplomația europeană în trei părți, n'au fost capabili, dealungul celui aproape un veac și jumătate de robie, de lupte naționale solidare. Reînvierea Poloniei, la 1918, n'a fost în prima linie un produs al luptelor

unirea lor cu trupul națiunii s'a evidențiat, mai presus de orice închipuire, și în timpul Marelui război. Când a izbucnit, la 1914, războiul european, Puterile centrale scosese înaintea sperietoarea colosului rusesc, în speranța că prin aceasta vor strânge într'un mănunchi puternic pe toți fiii Impărăției chesaro-crăești.

Dar, la românii ardeleni nu exista o teamă de Rusia. Amintirile dela 1848, cu intrarea acestora în Transilvania, nu erau de natură de a trezi mari resentimente în sufletele lor.

Dimpotrivă; ne-aducem foarte bine aminte cum lumea românească din Ardeal își zicea: «acum, ori ne unim cu România, ori, decât să rămânem mai departe sub unguri, mai bine să cădem în brațele «sfintei Rusii». Sutele de mii de prizonieri ardeleni, ajunși în Rusia, în timpul războiului, mărturiseau acelaș crez, căruia i-au și dat expresiune în anumite momente hotărâtoare.

Poporul rămas acasă, cu toate stăruințele politicianilor unguri, n'a putut fi mișcat din credința lui cristalizată de atâta timp. În vreme ce Sașii, Șvabii, Croații și Sârbii din vechea Ungarie se întreceau, cu fiecare ocazie, în declarații oficiale de loialitate față de Ungaria, Românii au refuzat consecvent să spuie altceva, decât ce spuseră decenii de rând în fața lumii și în fața sufletului lor.

Este vrednică de remarcat împrejurarea că în tot decursul celor 4^{1/2} ani de război n'a existat în întreg Ardealul nici un singur român care să fi avut curajul să declare că românii ardeleni vor să rămâie mai departe sub unguri,¹⁾ deși toată lumea își dădea seamă ce enormă și grea problemă este aceea a emancipării naționale de sub apăsarea unei monarhii atât de puternice.

¹⁾ Cazul lui V. Mangra nu poate fi pus în categoria acestora. Mangra fusese condamnat încă înainte de război ca un renegeat, pe care poporul român l-a și expulsat definitiv din sufletul său.

M. S. Regele Ferdinand I

O. Iosif și Aurel Vlaicu, cari au părăsit Ardealul spre a lupta în condiții mai priincioase pentru izbăvirea lui, și până la mărețele Adunări naționale ale Partidului național român cari țineau într'o măreață și neclintită dărzenie mândria și conștiința noastră națională, Ardealul oferă un exemplu de conștiință și stăruință, care cu greu și-ar găsi exemplu în istoria altor țări.

O comparație cu oricare din popoarele vecine ne va dovedi temeinicia acestei afirma-

poporului însuș, ci mai mult un rezultat al dreptății cauzei lui, recunoscută de Puterile ieșite biruitoare din război. — Unirea Slovaciei cu Boemia n'a venit nici ea la capătul unor lungi lupte de emancipare a Slovacilor, ci mai mult ca o consecință a procesului de disolvare a Austro-Ungariei. Tot astfel, unirea Serbo-Croaților cu Iugoslavia.

Frumuseța neîntrecută a luptelor Ardelenilor pentru desrobirea lor națională și pentru

Semnificativă este lupta dusă pentru unire de Ardelenii trecuți în Regat. Numărul lor a fost de câteva zeci de mii.

O comparație a acestora cu refugiații bucovineni sau basarabeni este nespuse de interesantă.

Mai întâi, din Bucovina au trecut în România relativ puțini intelectuali. Cu infime excepții, între care trebuie să amintim pe regretatul Dr. Emil Slușanschi — acești intelectuali au stat într-o rezervă aproape permanentă față de cauza națională, mulțumindu-se să-și găsească câte un post care să le asigure existența temporală în România neutrală. Ei își primeau chiar lefa lor de slujbași austriaci.

Din Basarabia, în cursul primilor doi ani de război, n'a trecut în România nici un singur «Moldovean», fie intelectual, fie țaran. Dacă cei 3—4 Bucovineni, grupați în jurul revistei «Bucovina» din București militau pentru unirea țărișoarei lor cu România, — pentru Basarabia nici un fiu al ei nu venise la București sau la Iași să militeze, nici într'un fel. Ideea unirii nu exista în sufletele conducătorilor basarabeni. Cei 2—3 vechi refugiați basarabeni aflați în România militau pentru intrarea acesteia în război alături de Puterile centrale, nu atât din motive de ordin național, cât mai mult din ură față de absolutismul țarist din Rusia.

Dar glasul lor nu avu nici un ecou în țara lor de origine.

Ce făceau în acest timp Ardelenii refugiați în «Țară»? — Din primele săptămâni ale izbucnirii războiului, ei au inițiat un curent puternic în opinia publică pentru cucerirea Ardealului. Presa din capitală era plină de articolele lor, cari erau citite cu înfrigurare de întreaga țară. Ei dau la o parte din fruntea «Ligei culturale» pe conducătorii dovediți a fi neînțelegători ai idealului național, și-i înlocuiesc cu cele mai reprezentative personalități ale vieții românești, sub conducerea ardeleanului Dr. Vasile Lucaci (în comitetul Ligei erau și trei ardeleni, dar nici un basarabean sau bucovinean), inițiând o splendidă campanie de propagandă dealungul și de-a latul țării, pentru desrobirea Ardealului. Ei scot, la București și la Iași, trei reviste săptămânale de politică națională: «România Mare», «Revista neamului» și «Tribuna» (ca continuare a celei dela Sibiu și dela Arad). Ei publică broșuri și cărți de informație și de propagandă, — ei țin conferințe și congrese, — ei dau manifeste către țară și către lumea întreagă, declarând că războiul european nu se poate sfârși fără izbăvirea Ardealului și că România nu poate rămâne neutră, nici nu poate merge în altă direcție, decât în contra Puterilor centrale. Și drept

incoronare, ei cer și obțin să fie primiți ca voluntari în armata română, spre a putea pecetui și cu sângele lor, idealul pentru care militează. Acelaș lucru îl cer, încă în 1915 și 1916, prizonierii ardeleni ajunși în Siberia; ei stăruiesc prin scrisori de o emoționantă simplitate și sinceritate, să i se dea dreptul și puțința de a lupta sau de a muri, sub steagul regelui Ferdinand, în drumul spre Ardeal.

Atât de mult apăsase în cumpana istoriei acțiunea politică a Ardelenilor în cei doi ani de neutralitate, încât, în iarna anului 1916, după înfrângerea temporală a armatelor române, și după retragerea în Moldova a conducătorilor României, lumea necăjită de greutățile vieții învinuia în cuvinte grele pe conducătorii ardeleni pentru că «au băgat țara în război». Mi aduc aminte că, în primele săptămâni după căderea Bucureștilor, afându-mă la Chișinău, dl P. Halippa, actualul ministru al Basarabiei, dela primele cuvinte pe cari mi le-a adresat, mi-a declarat și dsa, cuvânt de cuvânt, că «refugiații ardeleni trebuie să se simtă foarte vinovați pentru propaganda lor, prin care au împins țara în război».

Intransigența Ardelenilor n'a fost înfrântă de dezastrul din faza întâia a războiului României — ne mai putând lupta în cadrul hotarelor României oficiale, ei au trecut granițele țării și, în mijlocul unor greutăți vrednice de o epopee, au continuat lupta pentru Ardeal în Rusia revoluționară. Refugiații se întâlnesc la Chiev cu prizonierii, devenit voluntari români; ei scot acolo admirabilul ziar «România Mare»; în acelaș timp ei inițiază o mișcare generală românească la Chișinău, în jurul gazetei «Ardealul», prefăcut mai târziu în «România Nouă»; constituie, la Odesa, *Comitetul național al românilor refugiați din Austro Ungaria*, prin care intră în legătură cu reprezentanții naționalităților din vechiul imperiu habsburgic, și, ceea ce constituie primul act de o valoare politică internațională, dau *manifestul* zecilor de mii de voluntari români dela Darnița (Chiev), din Aprilie 1917, declarând în fața Aliatilor dreptul Ardealului de a-și hotărâ singuri soarta, în sensul unirii lui cu România. Curând după aceasta, mândrele batalioane de voluntari ardeleni, își fac intrarea triumfală în capitala României înfrânțe temporal, aducând sufletului național cea dintâi întărire pe urma dezastrelor îndurate de luni de zile. Dacă este adevărat că ajutorul militar, politic și di-

¹⁾ Era o vreme când regretatul Dr. V. Lucaci, și alți tovarăși de luptă de ai lui, nu mai cutezau să iasă din casă, la Iași de teama să nu fie insultați pentru marea lor «vină». Această stare sufletească a determinat Guvernul român să caute o modalitate de a scuti pe venerabilul patriot de eventuale neplăceri, trimițându-l într-o misiune în Statele Unite ale Americii de nord.

plomatic dat de francezi, italieni, englezi și americani, a fost de o mare însemnătate pentru refacearea României în primăvara anului 1917 care a pregătit victoria dela Mărășești, nu se poate nega, că aportul adus de Feți frumoși ai Ardealului și-a avut însemnătatea sa cel puțin egală cu a factorilor amintiți.

Ardelenii nu au putut fi oprți în luptele lor pline de elan nici de nebunia bolșevică din Rusia, nici de ingenuchierea României prin «Pacea dela București» și prin guvernul Marghiloman. În ziua Intrării în biserică a anului 1917, când la Chișinău, se deschidea solemn și oficial, într'o atmosferă de zăpăceală revoluționară, «Sfatul Țării» Basarabiei reînviată, în ședința de deschidere, printre cuvântările revoluționare a răsunat și cuvântul Ardealului, care a amintit de ziua ce va să vină, când la Alba-Iulia se va încorona Regele tuturor Românilor. Aceste vorbe au electrizat auditorul, care pentru întâia oară a fost străbătut de fiorul conștiinței naționale integrale.

În curând regimentele ardelenene vin dela Chiev la Chișinău, spre a ocupa Basarabia. Apare apoi sub conducerea Ardelenilor, primul ziar cotidian «pentru unirea politică a tuturor Românilor», care duce o luptă neînfrântă de nici o greutate, în direcția programului anunțat, până la deplina lui realizare.

Pe timpul guvernării lui Marghiloman, când în Moldova cenzura împiedeca orice manifestație general românească și când Ardelenii erau amenințați să fie extradați Austro-Ungariei, profitând de un regim de cenzură mai suportabil, ei continuă în Basarabia, fără frică, lupta începută. În toamna anului 1918, când la Iași era imposibilă orice mișcare națională, Comitetul național al Românilor refugiați din Austro-Ungaria convoacă la Chișinău o mare adunare și, în ziua de 21 Octomvrie proclamă, în fața lumii întregi și în prezența ministrului Americii și a reprezentantului Franței, desfacerea definitivă a Ardealului și Bucovinei din angrenajul monarhiei, și unirea lor veșnică cu România.

Ziua de 21 Octomvrie 1918 este, în felul ei, o zi de o importanță istorică mai mare chiar decât ziua de 1 Decemvrie. Scriind despre ea ziarul «România nouă» din Chișinău zicea, la 22 Octomvrie:

«Niciodată, în trecutul lui de aproape două mii de ani, neamul nostru n'a avut o zi măreață ca ziua de ieri. Sfâșiat în mai multe bucăți, cari veacuri de-a rândul au gemut sub apăsarea străină, neamul nostru, luat ca întreg, nici n'a avut până astăzi o zi de sărbătoare, o zi de bucurie pentru toți fiul lui deopotrivă. Singurati-

ceie provincii s'au bucurat, ce e drept, din când în când, de câte o clipă de reculegere, de fericire, dar momente mari cari să atingă deopotrivă în mod intensiv viața întregului neam, n'am avut niciodată în trecutul nostru. În sfârșit, ieri, s'a milostivit Dumnezeu de noi și ni-a hărăzit o clipă mare la Chișinău, cu prilejul aniversării proclamării autonomiei Basarabiei. Români din toate părțile, în frunte cu înalții reprezentanți ai clerului, ai armatei, ai autorităților civile și cu reprezentanții celor mai mari puteri din lume, America și Franța, au proclamat Unirea întregului neam românesc dela Nistru până la Tisa, într'un singur stat național independent.

«Monarhia austro ungară nu mai este!» —

Ceeace dă adevărata însemnătate zilei de 21 Octomvrie este, pe lângă declarația oficială a organului care reprezintă oficial în fața aliaților, pe Români din fosta Austro-Ungarie, declarația publică făcută de ministrul Americii și de reprezentantul Franței, că țările lor, de cari «Pacea dela București» ne desfăcuse temporal, se socotesc încă angajate față de noi și că ele ne dau tot ajutorul pentru realizarea visului nostru de veacuri. Niciodată, dela instalarea guvernului Marghiloman, reprezentanții Puterilor aliate nu mai făcuseră declarații politice. Acum, la Chișinău, deși Marghiloman era încă prim ministru, în fața declarației comitetului ardelenilor, dl Wopicka, ministrul Statelor unite, s'a simțit dator să spună: *Deși România a fost scoasă din luptă înainte de vreme, totuș noi o socotim în rândurile Aliatilor, fiindcă a jertfit și a suferit ca și noi. Aduc siguranța Statelor unite că, în curând vom sărbători ziua României unite*. Iar dl R. Sarret, imputernicitul Franței, a adaogat: «Sărbătoarea de astăzi adună pe toți amicii României. Ea reamintește primul pas spre unire în momentele turburi, când a fost un merit să lucrezi și când oarecari îndoeli, în realizarea visului frumos, s'au transformat în realitatea de azi: «România dela Nistru până la Tisa».

La trei zile după această manifestație guvernul Marghiloman a fos demis, și viața națională și-a reluat cursul său natural, cu sprijinul Aliatilor cari ni-au venit și militărește în ajutor, de pe frontul dela Salonic.

Când, în primele zile ale lui Noemvrie, din încredințarea Consiliului național al Ardealului a venit la Iași profesorul Dr. N. Bălan, mitropolitul de astăzi, el a găsit în vechea capitală a Moldovei sufletul românesc întreg și sănătos, pregătit să ia noua și definitivă ofensivă pentru împlinirea integrală a visului său. În Ardeal Românismul își luase, ce

e drept, la acea dată, veşnicul «rămas bun» dela Austro-Ungaria, dar el nu ştia încă sigur dacă România va fi în stare să-i dea vre-un ajutor pentru încadrarea lui în acele rosturi pe care de veacuri le doria. Activitatea neîntreruptă depusă de ardeleni, cu sfidarea guvernului filogerman, a făcut cu putinţă ca, în clipa supremă, lucrurile să fie deplin pregătite, încât ceasul istoric să nu mai trebuiască amânat câtuş de puţin. În câteva zile regimentele de voluntari ardeleni: «Alba-Iulia», «Avram Iancu» şi «Horia,

Cloşca şi Crişan», desfiinţate de Marghiloman, au fost din nou în picioare, luându-şi sborul spre Carpaţi, alături de glorioasele regimente ale Vechiului regat.

Astfel ziua de 1 Decembrie, dăruită neamului românesc de nemăsurată graţie divină, a fost răscumpărată deopotrivă şi de silinţele conducătorilor românismului, dar şi de luptele şi suferinţele eroice ale întregului Ardeal, care astfel, *a meritat pe deplin fericirea la care a ajuns.*

Onsifor Ghibu
profesor la Universitatea din Cluj.

Zece ani dela ziua desrobirii

O decadă, cea dintâi, s'a scurs, de când la 1 Decembrie 1918, în ziua învierii obştei româneşti, s'a proclamat unitatea naţională politică a României întregite, unitate sfântă, pecetluită cu sânge de viteji şi martiri, şi învăţată în flacăra suferinţelor şi a creştineştei răbdări ce ni-o porunceşte Mântuitorul lumii, Domnul nostru Isus Hristos, — care eată a trimis mântuire poporului Său.

Era în ziua Sf. arhangheli Mihail şi Gavriil în 1918, când PP. SS. LL., prelaţii români ardeleni şi bănăţeni: Ioan I. Papp al Aradului, Dr. E. Miron Cristea al Caransebeşului, Dr. Demeşiu Radu dela Oradea, Dr. Valeriu Frenţiu dela Lugoj şi Dr. Iuliu Hossu dela Cluj, au semnat împreună adresa trimisă la Arad către: *Marele sfat al Naţiunii Române din Ungaria şi Transilvania*, declarând următoarele:

Războiul mondial a scos la iveală principiul atât de creştinesc, că fiecare popor are pe viitor dreptul de a dispune liber asupra sorţii sale. Noi, subsemnaţii episcopi ai bisericii ortodoxe române şi gr. cat. române, avem firma convingere că interesele de viaţă ale neamului românesc, ai cărui păstori sufleteşti sântem, pretind, ca un categoric imperativ, împlinirea acestui drept de liberă dispunere şi faţă de neamul nostru.

Dreptul acesta se va putea realiza numai dacă naţiunea română va fi guvernată de fiii ei.

Drept aceea declarăm, că recunoaştem marele consiliu naţional român de reprezentant şi conducător politic al naţiunii române din Ungaria şi Transilvania, simţindu-ne îndreptăţiţi şi îndatoraţi, ca fii credincioşi ai naţiunii noastre, a conlucra din toate puterile la împlinirea aspiraţiilor noastre naţionale.

Cu două zile mai târziu, în 10 Noembrie 1918, Preasfinţitul Sinod episcopesc al mitropoliei ortodoxe române din Ungaria şi Transilvania, a dat, din şedinţa

sa ținută la Arad, o circulară către clerul mitropoliei, dându-i instrucţiunile necesare în faţa situaţiei vremurilor schimbate.

Circulara Sinodului episcopesc arată că marea adunare naţională, convocată pe 1 Decembrie, dela care are să emaneze puterea şi dreptul înaltei noastre stăpâniri naţionale, este chemată să fie cea mai înaltă autoritate naţională a poporului român: acest mare sfat, fiind compus din Preasfinţitul Episcopi, din dignitarii bisericilor româneşti, din membrii tuturor instituţiilor noastre, din membrele Asociaţiilor noastre de femei, din intelectuali, din meseriaşi şi muncitorii industriali şi comerciali, din ţaranii noştri şi tinerii de bună speranţă, cu un cuvânt din toate păturile sociale ale poporului, — este înşasi naţiunea întreagă, este reprezentantul ei cel mai genuin.

În 7/20 Noembrie 1918 Marele sfat al naţiunii face să apară din Arad CONVOCAREA, semnată de preşedintele Dr. Şt. C. Pop, şi secretarul Dr. Gh. Crişan. Convocarea glăsuieşte, ca să audă toţi românii, astfel:

Convocare

Istoria ne cheamă la fapte. Meritul irezistibil al civilizaţiunii omeneşti a scos şi neamul nostru românesc din întunericul robiei la lumina cunoştinţei de sine. Ne am trezit din somnul de moarte şi vrem să trăim alături de celelalte naţiuni ale lumii, liberi şi independenţi. În numele dreptăţii eterne şi a principiului liberei dispoziţiuni a naţiunilor, principiu consacrat acum prin evoluţiunea istoriei, naţiunea română din Ungaria şi Transilvania vrea să-şi hotărască înşasi soarta sa de acum înainte. Toate neamurile din preajma noastră şi-au determinat viitorul prin rezoluţiuni în conformitate cu sufletul lor naţional. E rândul nostru acum. Naţiunea română din Ungaria şi Transilvania are să şi spună cuvântul său hotărâtor asupra sorţii sale şi acest cuvânt va fi respectat de lumea întreagă, el este chiar aşteptat, pentruca la gurile Dunării şi pe drumul larg, unde comună pulsul vieţii economice între Apus şi Răsărit, să se poată împlini ordinea, şi neamurilor prejmuitoare

să li se procure tigna trebuitoare la munca binecuvântată spre desăvârşirea umană.

În scopul acesta convocăm *Adunarea Naţională* a naţiunii române din Ungaria şi Transilvania la Alba-Iulia, cetatea istorică a neamului nostru, pe ziua de Duminecă în 18 Noembrie v. (1 Decembrie st. n.) a. c. la ora 10 a. m.

La adunare vor lua parte:

1. Episcopii români din Ungaria şi Transilvania,
2. toţi protopopii în funcţiune ai celor două confesiuni româneşti,
3. câte un exmis al fiecărui Consistor şi Capitlu,
4. câte 2 exmişi ai societăţilor culturale (Asociaţiune, Fondul de teatru, Asociaţiunea Arădană, etc.),
5. câte 2 exmişi din partea fiecărei reuniuni femeieşti,
6. dela fiecare şcoală medie (gimnaziu, şcoală reală), apoi dela fiecare institut teologic, pedagogic şi şcoală civilă câte 1 reprezentant al colegiului profesoral,
7. câte 2 delegaţi dela fiecare reuniune învăţătorească,
8. garda naţională va fi reprezentată prin câte 1 ofiţer şi 1 soldat din fiecare secţiune comitatensă,
9. câte 2 delegaţi dela fiecare reuniune de meseriaşi,
10. delegaţii partidului social-democrat român, ca reprezentanţi ai muncitorimii organizate,
11. Tinerimea universitară prin câte 2 exmişi ai săi, şi în fine,
12. fiecare cerc electoral, în care locuiesc români, va trimite câte 5 reprezentanţi (delegaţi).

Sântem convinşi, că afară de cei cari vor reprezenta în chipul arătat mai sus toate păturile sociale ale naţiunii noastre la această istorică adunare, unde se va hotărâ soarta neamului nostru poate pentru vecie, se va prezenta însuşi poporul românesc în număr vrednic de cauza mare şi sfântă. Se vor lua îngrijiri, ca toţi cei veniţi să fie adăpostii şi să fie părtaşi la consacrarea celor ce se vor hotărâ.

Biroul Consiliului Naţional a făcut toate pregătirile de lipsă pentru reuşita adunării, iar fraţii români de pretutindenii sânt rugaţi să dea şi ei tot ajutorul.

Înainte de începerea adunării se vor face rugăciuni în cele două biserici din Alba-Iulia, cea ortodoxă răsăriteană şi cea greco-catolică.

Toate informaţiunile mai de parte se dau din partea biroului Consiliului Central Naţional Român din Arad.

Fii tare, neam românesc, în credinţa ta, căci eată se apropie ceasul mântuirii tale!

Amin şi Doamne ajută!

La 1 Decembrie o sută de mii de români, dela vlădică până la opincă, stau faţă în cetatea Bălgradului, pe locul vechei noastre mitropolii, şi înălţând inimile către Domnul cerului şi al pământului izbucnesc în imnuri de

slavă, ca mărunisiri adevărate rostite de fiinţe libere şi stăpâne pe sine înseşi.

Mult s'a împlinit în timpul primei decade, dar şi mai mult rămâne de împlinit, numeroase probleme de rezolvat, pentru ca ţara întreagă să se înalţe la gradul de bunăstare şi întărire spre care năzuieşte.

În toate ramurile de activitate naţională s'au obţinut îmbunătăţiri netăgăduite; dar, pentru a propăşi nentrerupt, sântem datorii a desfăşura mereu muncă încordată, spre a ieşi definitiv biruitori din greutăţile pricinuite de lungul război sânger, care ni-a lăsat moştenire atâtea pierderi morale şi materiale.

Întru ridicarea bisericii noastre dreptmăritoare la importanţa ce i se cuvine în misiunea sa, trebuie să fie ferită de orice politicianism, să fie condusă de luminaţi păstori sufleteşti şi entuziaşti muncitori în via Domnului, şi atunci progresul aşteptat nu va lipsi.

Dumnezeul mare şi puternic să ne învrednicească de ajutorul Său. Cătră El ne îndreptăm şi de astădată cu rugăciunea fierbinte a Prea Sfinţitului Sinod episcopesc din Noembrie, anul mântuirii 1918, zicând:

Doamne, Tu stăpâneşti peste viaţă şi moarte, şi pogori la porţile iadului şi earaş ridic. Înaintea Ta aducem rugăciunile noastre, nu pentru dreptăţile noastre, ci pentru multele Tale îndurări. Scoală-Te întru ajutorul nostru şi mântueşte-ne pentru mila Ta. Dumnezeule, Mântuitorul nostru, ajută-ne nouă pentru mântuirea numelui Tău, ca să se sălăşluiească mărire în pământul nostru, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Consiliul arhiepiscopiei ortodoxe române de Alba Iulia şi Sibiu

Nr. 11.500/1928.

Notificare oficială

Toţi profesorii de religie şi catiheţii din învăţământul secundar, cari nu posed examenul de calificăţiune prevăzut în lege, se înştiinţează, că anul viitor se va ţine sesiune pentru depunerea examenului de calificăţiune.

Cei ce vreau să se prezinte la acel examen să se înştiinţeze aici până la 15 Decembrie arătând ce pregătiri posed şi de când sânt în învăţământ.

Sibiu, din şedinţa Consiliului arhiepiscopesc ca senat bisericesc, ținută la 20 Nov. 1928.

Vasile V. Nistor
vicar arhiepiscopesc. secretar.

Adunarea dela Alba-Iulia

— Amintiri —

Nu puteam să-mi închipui nici când, cum e, când e revoluție.

Judecând după cărți, sau după povestirile bătrânilor, în vremuri de răzmeriță toate se răstoarnă cu susu în jos, nimeni nu mai ascultă de nimenea, om pe om se omoară și se jefuește. Și nu e așa. Se vede, că lumea e făcută, ca până și dezordinea să ființeze după anumite legi de ordine...

Numai așa se explică ciudățenia, că la adunarea de la 1 Decembrie, am mers — în plină revoluție — câteva mii de oameni din toate colțurile Transilvaniei, cu, — să nu vă mirați, — cu trenuri speciale.

Adevărat, că am luat toate măsurile de prevedere, și cuminte a fost că le-am luat.

Trenul nostru, din Cluj, plecase în spre seară, la ora 4. Era înțesat de delegați din județele învecinate și din nordul Transilvaniei. Sgribuream de frig. Incepuse de câteva zile să ningă. Stam îmbulziți pe coridoare și pe acoperișe. Dar nimenea nu se văita. Țărani și domni, cucoane din societatea aleasă, și muncitori dela orașe, se îngrămădeau, care unde găsea loc. Toată lumea era cu voce bună.

Ce mai forfoteală în gară, la plecare!

Zvonuri peste zvonuri treceau din gură în gură. Ba că tunelul dela Cojogna este barat, ba că podul de colo e aruncat în aer, ba că locomotiva noastră se va defecta în mijlocul câmpului, ba că Alba-Iulia este ocupată de regimente săcuesti, ba că adunarea va fi risipită de armatele germane, care se retrăgeau disciplinate.

Și totuși n'a fost între noi unul singur care să se întoarcă acasă.

Înspre ora 7, sosim la Cucerdea — Răsboienii de azi — unde aveam să ne întâlnim cu cei ce veneau din alte părți.

Lumea aleargă la ferești, unii se dau jos în graba mare, s'aud țipete, șuerături, voci de comandă — parcă aud și acum pe Emil Isac: «nu trageți! nu trageți!» — Cu toate acestea compania de gardă națională, ce venise cu noi dela Cluj, se înșirue repede de-alungul trenului, puștile făcănesc, mitralierele noastre sânt montate în câteva minute, fiorii luptei se cetesc pe fața fiecăruia, îndeosebi a celor ce nu au fost niciodată pe câmpul de luptă... O clipă de emoție interesantă. «Am dezarmat pe săcui!» spune apoi un om, și vorba se dă cu bucurie mai departe.

Se întâmplase anume, că în gară era gardă maghiară, și un ofițer din gardă dăduse ordin să se răpească steagul tricolor unei delegații românești, ce sosise dinspre Târgul-Mureșului. Fapta cerea răsbunare.

Maiorul Cotuț, comandantul companiei ce ne însoțea, a «luat măsură îndată ce i s'a raportat cazul», cum s'ar zice, și steagul tricolor a fost eliberat, iar garda maghiară dezarmată. «Barbaria românească» s'a oprit aci.

După o oră, am sosit la Teiuș, Liniște perfectă.

Când să plecăm, abia se pusese trenul în mișcare, șuerături neobișnuite spintecă întunericul nopții, și din când în când câte-o izbitură puternică în pereții vagoanelor ne aduce din nou aminte, că sântem încă tot pe pământ dușman.

«Cavalerismul maghiar» ne trimitea răspuns, din bezna nopții, asupra unui tren în mișcare, pentru dezarmarea fățișă, piept la piept, din gara Cucerdea.

Ce admirabilă atitudine a avut românca ardeleană, în acele momente de primejdie! Nu «i-a venit rău», nici uneia, din doamnele noastre. Nu a strigat după oțet nici una, când, timp de un sfert de oră, gloanțele loveau

— Alte amintiri —

Sâmbătă, în 30 Noembrie 1918, trenul special aștepta des de dimineață *sibienii*, pentru a-i duce la praznicul mult așteptat al învierii naționale. Pe la ora 8 gara-i plină. Au venit delegații satelor din vatra Olutului, de pe valea Hârtibaciului, delegații județului Sibiu, reprezentanții reuniunilor și institutelor culturale și nenumerați oaspeți dornici de a fi de față la marea sărbătoare.

Trenul pleacă sub conducerea maiorului Aurel Păcală și Nicolae Regman, încredințați de consiliul național. La Cristian și Orlat primim oaspeți noi. Gările și podurile, păzite de legionari români, ne asigură drumul fără incidente.

M. S. Regina Maria

din ce în ce mai aspru, făcând să amorțească sângele în vinele atâtor bărbați. Veselia tăcu doar o clipă:

«A murit stegarul! Glonteale i-a trecut drept prin inimă!».

Era țăranul Ion Arion, din Agris, care purta steagul județului Cojogna. Când văjăiau mai îndesat gloanțele, el stătea în picioare și făcea să falfăie steagul cu aprindere, «să-l vadă ungerii și în întunec...»

Era miezul nopții, când am sosit la Alba-Iulia. Fanfare, coruri, îmbrățișări, sute de steaguri, noroi până'n glezne. Ce ne păsa de toate neajunsurile!

Am dormit în noaptea aceea pe dușumeaua unei școale, învelit într'un cojoc, în mijlocul țăranilor din părțile mele. Atâția alții «s'au odihnit» la fel. Nu cred să fi închis vre un ochi cineva în acea noapte.

Pe Arion l-au așezat de asemenea undeva pe jos, și a treia zi, în toilă fericirii, înmormântam cu alai pe eroul cunoscut al unirii...

S. Dan.

Dela Apoldul mic în jos, drumul țării e învrăstat de falnicul tricolor: sânt delegați și oaspeți cari fac drumul cu trăsura spre Bălgrad, și aproape asupra fiecărei trăsuri falfăie culorile naționale. La ora 3 d. a. sântem în gara Alba-Iuliei, unde ne primește compania legionarilor români din Sibiu, venită cu o zi înainte sub conducerea bravului căpitan Barbu. Corul seminarului sibian intonează «Deșteaptă-te române» și «Pe-al nostru steag e scris unire». Străbatem, în tactul cântecelor, străzile spre inima orașului, împodobit cu drapele românești.

Pretutindeni valuri de români, sosiți din toate colțurile românismului. Și trenurile varsă într'una alți și alți noi veniți. Imprejurimea Bălgradului are să sosească abea Duminecă dimineața: așa-i porunca mai marilor noștri, ca să nu fie aglomerație prea mare peste noapte.

Organizare și ordine exemplară. Meritul este al consiliului național și al legiunii române, comandate de căpitanul Medrea.

În fața hotelului «Ungaria» (numele în curând i s'a stâns!) stă marea de oameni. În cafenea și restaurant nu se mai poate pătrunde.

Întreaga mulțime cântă: «Deșteaptă-te române» și apoi aclamă în glas de tunet: «Trăiască România Mare!»

Când lumea însuflețită manifestează în stradă, sus în camerele din etaj frunțașii neamului se frământă să toarne în formă demnă proiectul de rezoluție ce se va aduce mâne în ceasul de împlinire a vremii.

În altă parte, eată un grup de călători cari desvălesc, cu îndreptățită revoltă, apucăturile urâte și desperate ale guvernului nou unguresc, numit «guvernul republican» dela Peșta. Agenții acestei «republici» aveau să provoace răsvrătiri între țăranii români și să-i rupă de conducătorii lor firești. Țăranii li-au dat să înțeleagă nenorociților trimiși din Peșta, să-și ia în grabă tălpășița, căci dacă nu... Foile volante, care aveau să fie distribuite românilor, prin mijlocirea unor străini păcătoși, purtau pe hârtie roșie următoarea poruncă, tipărită în limbă românească pocită de vreun neștiutor ungar:

«Fraților români! Răsboiul sa gatat împreună cu robie! Revoluție a gonit regele, care na voit să faca pacea. Acum nu e regat, ci republica, unde toate vor fi așa cum dorim noi.

Numai să ne băgăm de seama! Să nu lasam să ne înșele cineva! Unii voesc să ne alaturăm la Romania, unde deocamdată rege și boieri bogați poruncesc. Pentru aceia ne-am slobozit în țara Ungurească să mergem la România în slujbă (poate: robie!) nouă? Așa de nebuni nu vom fi.

Guvernul nou republican va da pământ la toți pământeni. Guvernul dela Romania nu dă nimica.

De-oarece nu am pierdut mintea să mergem pe acolo. Noi români din Ardeal și Banat ne vom alcătui țara separată, unde noi vom fi domnii. Pe noi nu ne atacă nime, nici noi nu voim să facem reu la nime. Să băgăm de seamă, să fie rândueală și liniște în satele noastre.

Noi pretindem dela guvernul țara acela, care cuvine oare-și căruia, dar nu sântem hoți, ci români beți (bieți?), harnici și cinștiți, cari voesc să lucră în pacea bună și conțelegere.

Lumea, care a citit această «proclamație», a râs și a trecut mai departe.

Duminecă, în ziua mare, sfintele noastre biserici au prăznuit în chip mareș momentul epocal din istoria neamului românesc.

În biserica ort. rom. a slujit viădica dela Arad, Ioan I. Papp, cu asistență mare de protopopi și alți preoți.

În cursul slujbei s'a pomenit stăpânirea românească și Sfatul național și s'a înălțat rugăciune de luminarea minții și curățirea sufletului, ca lipsiți de orice prihană să ne împărțăm de marele praznic care ni-a gătit nouă Domnul. Rugăciunea o citise episcopul de atunci, Miron Cristea, I. P. S. Sa Patriarhul-Regent de astăzi... Ochii credincioșilor luceau în lacrimile bucuriei...

Duminecă, des de dimineață, vin cete-cete de românași în haină de

sărbătoare și cu tricolor în fruntea cetelor. Erau satele împrejurimii care își trimitea, sub flamura națională, reprezentanții. Și vin în ordine de legionari, în șiruri de câte patru, și urcă spre cetate...

De laturile drumului sânt posturi de legionari, îmbrăcați în sumane de pănură albă și cu căciule ca a lui Mihai Viteazul. Cetatea e străjuită tot de legionari. Porțile cetății sânt văduvite de pajurile împărătești: treicolor român fălăie în mândrie în bătaia vântului.

Massa de popor trece pe sub poarta lui Mihai Viteazul, spre câmpul lui Horia, unde sânt ridicate tribunele pentru propovăduirea evangheliei de astăzi.

Și curge lumea românească rău spre câmpia largă...

Sala de ședință e gătită cu ramuri de brad și steagurile puterilor din Marea Înțelegere, care a stăruit în măsură hotărâtoare la eliberarea noastră.

În fruntea salei e podiul, cu mesele verzi, pentru conducătorii politici și bisericești ai neamului.

Apariția fruntașilor e întâmpinată cu vifor de ovațiuni.

Mare însufletire stârnește și sositrea trimișilor României vechi: generalul Leonte, colonel Băncilă, foștii deputați Păucescu, Ioanid ș. a. precum și a basarabenilor Halipa și Cazacliu, și a bucovineanului Alecu Procopovici.

Locul de președinte îl ocupă venerabilul Gheorghe Pop de Băsești.

În clipa când președintele marelui sfat național se ridică, lumea izbucnește în strigăte cutremurătoare:

Trăiască Regele Ferdinand!

Galeria, unde era mulțimea femeilor, răsună de cuvintele:

Trăiască Regina Maria!

Incepe apoi ședința istorică a adunării, cu discursul dlui Dr. Șt. C. Pop, președintele marelui sfat național român... discurs întrerupt de furtunoase aclamații la adresa luptătorilor naționali, precum și a lui Wilson ș. a.

Adunarea alege, prin aclamații entuziaste, de președinți pe: Gheorghe Pop de Băsești (Strigăte repeșite: Trăiască Badea Gheorghe!), episcopul Ioan I. Păp al Aradului și Dr. Demetriu Radu dela Oradea; de vicepreședinți pe: Dr. T. Mihali, Dr. Șt. C. Pop și I. Flueraș; notari (8) pe: Dr. Al. Fodor, Dr. S. Miclea, Dr. C. Brediceanu, Dr. S. Dragomir, Dr. I. Deleu, Dr. I. Ciser, Dr. Ionel Pop și Dr. G. Crișan.

Președintele Gh. Pop de Băsești rostește calde, bătrânești și înțelepte cuvinte și declară deschisă adunarea națională.

Când dl V. Goldiș citește întâiul punct al proiectului de rezoluțiune, care decretează unirea cu România a tuturor românilor din Transilvania, Banat și Țara ungurească, sala erupse din nou într'un uragan de aplauze și strigăte: Trăiască România Mare! Lumea se ridică, aclamațiile nu mai conținesc, plâns cu hohote, aplauze, damele fluturând baste și șterg lacrimile, ...scenele de însufletire nu se pot descrie.

Urmează ceilalți oratori, — ear ședința se încheie cu vorbele episco-

pului dela Arad, Ioan I. Păp, zicând: Poporul românesc, astăzi și în trecut, totdeauna își începe lucrările sale cu rugăciune și tot cu rugăciune le sfârșește. Să zicem dar și noi: Înălță-Te peste ceruri, Doamne, Dumnezeu părinților noștri și binecuvântat să fie numele Tău în veci, că ne-ai învrednicit să ajungem această mare sărbătoare!

În fața tribunelor, pe câmpul lui Horia, fruntași ai nației tălmăcesc mulțimii hotărârile aduse, poporul îi aclamă și făcându-și cruce mulțamește lui Dumnezeu pentru răsăritul marelui soarelui libertății naționale.

Telegrama omagială, trimisă către Maiestatea Sa Regele Ferdinand I grăeă astfel:

Adunarea Națională a românilor din Ardeal, Banat și Țara ungurească, ținută la Alba-Iulia, glorioasa cetate a lui Mihai Viteazul, a decretat într'un elan de entuziasm fără margini, cu unanimitate, unirea teritoriilor sale cu regatul României. Vestindu-Vă hotărârea aceasta, care încoronază aspirațiile de veacuri ale neamului românesc, rugăm pe Maiestatea Voastră, primiți omagiile ce venim a Vi le exprima cu profundă supunere.

Trăiască M. S. Ferdinand, Regele României!

*Trăiască M. S. Regina Maria!
Trăiască augusta lor Familie!
Trăiască România Mare!*

Maiestățile lor, Regele Ferdinand și Regina Maria, au răspuns cu bucurie și vie emoțiune.

Mulțumesc Atotputernicului — sfârșeă răspunsul telegramii regale, — că mi-a îngăduit ca, prin vitejia ostașilor mei, să pot contribui la această măreață faptă și că împreună cu poporul meu iubii să pot trăi aceste clipe îndulțitoare. Cum am fost părtașul suferințelor și durerilor voastre, așa lau din adâncul inimii parte la bucuria voastră, care este aceea a tuturor românilor, și unind glasul meu cu glasul vostru, zic plin de nădejde într'un viitor frumos: Trăiască România Mare, una și nedespărțită!

Regina ne spunea: Ziua măreață a împlinirii visului vostru a sosit, și este o zi de biruință, ziua când îmi împreună mâinile și aduc mulțumirile mele Domnului. Binecuvântat fie ceasul în care trimiți această veste Ardealului. Aștept ziua mare, când voi veni la Voi, să văd falnicii voștri munți, izvoarele, câmpurile și căminurile voastre. Acuma atâția sânt copiii mei, că mi-i inima plină de nerăbdare, să mi-i strâng la piept. Domnule președinte, Strălucitoare este ziua zilelor, când după atâta suferință și așa de multe jertfe, sântem pentru totdeauna cu toții la oaltă, înfăptuind astfel visul de veacuri, visul de aur al românilor. —

După câteva zile a plecat dela Sibiu la București deputațiunea alcătuită din episcopii Miron și Iuliu Hossu, precum și din dnii: Vaida Goldiș, C. Brediceanu și Mihai Popovici, pentru a prezenta M. Sale Regelui Ferdinand I hotărârile adunării naționale dela Alba-Iulia și a-L ruga să primească stăpânirea asupra românilor din Ardeal, Banat și Țara ungurească...

Ingerul a strigat...

*Așa voește Domnul cu ceice l-au iubit:
Să le 'nvestmânte 'n flacărl marelui Răsărit,
Mângăetor și dulce din slavă, noul soare
În ochii triști și'n plepturi lumina să coboare
Și lanțurile grele cu zornet lung să cadă,
Din ele libertatea să-și făurească spadă,
Ce, fulgerând pământul de-alungul și de-a latul,
Să curme pe vecie rușinea și păcatul,
Văzduhu'n care pasări de pradă lung țâpară,
De suflul vieții nouă acuma să treșară,
Să 'nalțe pân' la ceruri cântări de biruință...
Așa voește Domnul cu cei tari în credință!*

*Așa voește Domnul cu ceice-au pățimit
Și visul și-l văzură pe cruce răstignit:
Fâșia 'nsângerată, ce leagă rana lor
În slavă să se 'nalțe cu steag biruitor
Și plânsul să'ntrupeze în largurile zărel
În zvon primăvăratec chemarea războiului;
Iar idoli robiei din capiştea barbară
Sfărmași să-i sufle vântul în noaptea din afară,
Și unde zece veacuri a stat altarul lor
Adâncă tragă brazda creștinul muncitor
Și doina să-i îngâne ai ciocârliel pul,
Așa voește Domnul cu cei aleși ai lui.*

*Așa voește Domnul cu cei cari pe Calvar
Sorbiră 'ntreagă cupa veninului amar:
Din umbră să se 'nalțe puternici și semeți
În chip cu tinerețea seninei dimineții,
Cu laur verde tâmpla și fruntea să-și încingă
Ca uraganu'n luptă pe-ai nopții soli să 'nvingă,
Să 'nalțe pe țărâna duioaselor morminte
Biserica măreață a libertății sfinte,
În care prigoniiți pribegi din lumi streine
Setoși după dreptate să vie să se'nchine,
Vieții-adevărâte urzindu-i început.
Așa voește Domnul cu cei cari îl au scut!*

*Așa voește Domnul cu cei cari au luptat
Și cari zăgazul morții prin moarte l-au sfărmat.
Cântați a Lui mărire în cântec de timpane,
El, trăsnetul ce cade pe limbile dușmane,
El care schimbă plânsul în sunet de fanfară
Și din poporul jertfel făcu un neam, și-o țară.
El a trimes, curate ale 'nvierii zori,
Cărarea voastră nouă o 'mpodobii cu flori,
El visului dă ărpi și dorului flință
Și încunună jertfa adusă cu credință,
Însiră milioane sub steagul propășirii...
Așa voește Domnul cu dreptii, cu martirii!*

*Așa voește Domnul în dreapta-i îndurare:
Dintr'un nolan de chinuri El face sărbătoare,
Și munții ce se'nalță cu frunțile la cer,
Ca să despartă frații, certați de Dânsul, pier.
Și valurilor calde de lacrimi de surori
Dă versul sfânt al celor dintâi privilegietori,
Și cei cari se'ndoiră sub robota păgână,
Spărgând cătușa urei, își tind frățescă mână.
Cu suflete de Cesar, cu ochi de Prometei,
A lor e munca sfântă și darurile ei...
Copii ai României sub scutul Lui uniți,
În coruri triumfale pe Domnul prea-mărit!*

I. U. SORICU.

In fața tronului

— Omagiul celor patru milioane de români. —

Trimișii Ardealului și ai părților mărginașe bănățene și ungurene sosesc într-o zi de Vineri, la ora 5 d. a., în metropola românismului.

Li se face împărătească primire. Sânt întâmpinați de președintele consiliului de miniștri, Ionel I. C. Brătianu, cu întregul său cabinet, de generalii Prezan și Ștefănescu, o seamă de foști miniștri, membrii Academiei române, fruntașii Ligii și multe alte distinse persoane.

La cuvântul de bineventare al primarului Bucureștilor, răspunde episcopul Miron și spune: Am venit să predăm Transilvania, Banatul și teritoriile românești din Ungaria, — să le predăm Regelui tuturor românilor și să ne închinăm tronului și stăpânirii românești.

Prim-ministrul Ionel I. C. Brătianu, răspunzând vlădicului, zice: În numele tuturor cari au suferit în război, în numele celor cari au luptat cu cuvântul și cu fapta pentru mărirea și veșnicia neamului, în numele tuturor cari se bucură din adâncul inimii și se vor bucura veacuri de-a rândul de izbăvitorul act al unirii tuturor românilor, vă zic bine ați venit!

În ziua următoare s'a celebrat, la mitropolie, serviciu divin în fața Suveranului, a miniștrilor și a întregului corp diplomatic.

La ora 12 trimișii Ardealului sânt conduși în sala festivă a tronului. Dl V. Goldiș citește actul, prin care: românii din Transilvania, Banat și Țara ungurească, strânși în număr ne mai pomenit de mare la Alba-Iulia, au hotărât cu însufiețire sfântă unirea lor, și a teritoriilor românești subjugate, cu regatul român. Prin unirea aceasta, prin unirea Basarabiei și a Bucovinei s'a împlinit visul de o mie de ani al neamului românesc: uni-ea într'un singur stat a tuturor românilor. Fericiți sântem noi, românii de azi, ca prin noi săvârșește istoria actul măreț al unirii românilor într'un singur stat român, — fericiți că avem un Rege mare care a înțeleș chemarea sfântă a istoriei. Ai fost luceafărul conducător al sufletului românesc. Pentru aceea, Sire, noi îți aducem pământul strămoșilor noștri, și tot atunci noi îți aducem și sufletul tuturor românilor de azi, cari locuiesc în Transilvania, Banat și Țara ungurească. Primește cu dragostea cu care ți-o aducem hotărârea de unire a acelor țări. Primește jurământul de fidelitate și omagiul celor patru milioane de români, locuitori pe acel pământ, și întinde asupra lor scutul puternic al Majestății Tale. Patru milioane de români, oțeliți prin suferințe și tari în credință ca stânca din munții frumosului Ardeal, strigă azi în extaz de fericire: Trăiască M. S. Regele Ferdinand, trăiască M. S. Regina Maria, trăiască scumpele odrasle ale dinastiei românești, trăiască în veci România Mare! —

Citirea adresei omagiale stârnește, în ființa celor de față, valuri de emoțiune, și coboară în ochii Suveranului undele fericirii cerești. Dl Vaida predă Regelui pergamentul unirii, ear M. S. grăește:

În numele românilor din vechiul regat, al românilor din Basarabia și Bucovina, astăzi pe veci uniți, cu profundă recunoștință primesc hotărârea fraților de peste Carpați, de a săvârși unitatea națională a tuturor românilor și declar pe veci unite în regatul român toate teritoriile locuite de români dela Tisa până la Nistru. Cu dragoste nețărnută mi-am închinat viața scumpului meu popor, plin de credință în menirea lui istorică. Prin lupte și prin jertfe Dumnezeu ni-a ajutat să înfăptuim azi aspirațiile

noastre cele mai sfinte. Mulțumindu-i în adâncul sufletului, ne îndreptăm gândurile către aceia, cari cu sângele au clădit noul temelii al desvoltării noastre naționale. Prin devotament neclintit pentru opera lor, vom arăta recunoștința noastră și vom asigura roadele binefăcătoare ale crudelor încercări. Pe acest temelii al unei puternice democrații a vieții frățești între popoare, vom răspunde tot odată simțămintelor aliaților noștri, alături de cari am luptat pentru marea cauză a libertății și dreptății în lume. Să trăiască România în veci unită!

Hotărârile adunării naționale din 1918

Reprezentanții poporului, adunați în 1 Decembrie 1918 la Alba-Iulia, au votat în unanimitate următoarele hotărâri:

I. Adunarea națională a tuturor românilor din Transilvania, Banat și Țara ungurească, adunați prin reprezentanții lor îndreptățiți la Alba-Iulia în ziua de 18 Noembrie (1 Decembrie) 1918 decretează unirea acelor români și a tuturor teritoriilor locuite de dânșii cu România. Adunarea națională proclamă îndeosebi dreptul inalienabil al națiunii române la întreg Banatul cuprins între râurile Mureș, Tisa și Dunăre.

II. Adunarea națională rezervă teritoriilor susindicate autonomie provizorie până la întrunirea constituantei aleasă pe baza votului universal.

III. În legătură cu aceasta ca principii fundamentale la alcătuirea noului stat român Adunarea națională proclamă următoarele:

1. Deplină libertate națională pentru toate popoarele conlocuitoare.
2. Egală îndreptățire și deplină libertate autonomă confesională pentru toate confesiunile din stat.
3. Înfiptuirea desăvârșită a unui regim curat democratic pe toate terrenele vieții publice.
4. Desăvârșită libertate de presă, asociere și întrunire.
5. Reformă agrară radicală.
6. Muncitorimeii industriale i se asigură aceleași drepturi și avantagii, care sânt legiferate în cele mai avansate state industriale din apus.

IV. Adunarea națională dă expresiune dorinței sale ca congresul de pace să înfiptuească comuniunea națiunilor libere în așa chip, ca dreptatea și libertatea să fie asigurate pentru toate națiunile mari și mici deopotrivă.

V. Adunarea salută pe frații lor din Bucovina, scăpați din jugul monarhiei austro-ungare și uniți cu țara mamă România.

VI. Adunarea salută cu iubire și entuziasm liberarea tuturor națiunilor subjugate până aici în monarhia austro-ungară.

VII. Adunarea națională se închină cu smerenie înaintea memoriei acelor bravi români, cari în acest război și au vărsat sângele pentru înfiptuirea ideii noastre naționale.

VIII. Adunarea națională dă expresiune mulțumirii și admirațiunii sale tuturor Puterilor aliate, care prin strălucitele lupte, purtate cu cerbie împotriva unui dușman pregătit de multe decenii pentru război au scăpat civilizațiunea din ghimarele barbariei.

IX. Pentru conducerea mai de parte a afacerilor națiunii române din Transilvania, Banat și Țara ungurească Adunarea națională hotărăște instituirea unui *Mare sfat național român*... (compus din 130 membri, din toate cele 26 comitate încorporate României, din 20 reprezentanți ai socialiștilor români, din arhiepiscopul, prepoziții capitulari, vicarii, arhiepiscopii și protosincelii noștri).

Preotul jertfit

(=) În vreme ce Ardealul românesc făcea pregătiri pentru adunarea națională dela Alba-Iulia, — unde avea să se decreteze unirea teritoriilor Transilvania, Banat și Țara ungurească, locuite de români, cu România, — ultimii jandarmi ai Ungariei muribunde țineau morțiș să nu dispară fără a-și nemuri încă odată numele de sălbatici păzitori ai «ordinei» publice în Ardeal. Între jertfele lor eră și bietul preot Ioan Opreș, din părțile Turdei, împușcat numai din «vine» că era român.

Protopopul nostru din acel oraș, pâr. Jovian Murășanu, a dat atunci presei următorul apel:

Cu adâncă dădere anunț că Ioan Opreș, fostul paroh al Cristiișului, din protopresbiteratul Turda, în floarea vieții, de 40 ani, la 8 Noembrie a. e. a căzut victimă unul glonț ucigaș de jandarm fără suflet, tocmai în momentul, când înfiptuia ordinea delegaților Sfatului național, înaintea bisericii, îndemnându-și poporul la liniște și bună rândulală.

Sfatul național român din Turda, al cărui membru a fost repozatul, a cerut anchetarea cazului, și l-a declarat de «mortul nașunii».

Totodată a dect, să se deschidă o colecție națională în toate ziarele române din patrie, spre a se crea un fond, pentru susținerea văduvei și a celor șapte orfani nevrăstnici, rămași în voia sorții, fără casă, fără masă, în absolută sărăcie: copiii nimănui...

Et vor fi copiii nașunii!

Vă rugăm binevoii a deschide o colecție, a aduna ofrandele și a le publica în ordine cronologică și la timpul său a le transpune subsemnatului încredințat al sfatului național român din Turda și ca protopopul tractual spre administrare, ca fond național...

Stăpânirile ungurești împănaseră ani de-a rândul, în deosebi satele noastre ardelenne, bănățene și ungurene, cu voinici jandarmi, recrutați din foști soldați săcui și maghiori, ajunși în scurtă vreme o adevărată specialitate a Ungariei.

Purtând arma la umăr și penele de cocos la cap, treaba lor era, sub titlul că păzesc liniștea în lăuntrul satelor, să răspândească și să întărească «ideea» de stat maghiar național între nemaghiarii prea numeroși și de obicei «raii» patrioți. Păzitorii liniștei, au săvârșit, în urmărirea țintei «patriotice», atâtea proști și farădelegi — probă eră și omorarea preotului Opreș, — încât au însuflat n toată țara, chiar și la maghiori, multă aversiune pentru jandarmi și pentru trimițătorii lor.

Cei cu pene de cocos au fost, în cele din urmă, revocați din satele noastre, — mai ales că și *dorobanții* erau în maș spre Ardeal.

Adunare generală. Membrii «Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român» se convoacă la Adunarea generală, ce se va ținea în Sibiu (Sala Prefecturii), în ziua de Sâmbătă, 8 Decembrie 1928. Prima ședință, de deschidere, la ora 10 a. m., ear a doua ședință la ora 3 d. a.

De 1 Decembrie 1918

Horia Petra Petrescu

Dacă falimentează un individ sau o societate, te faci stăpân pe cărțile în cari sunt notate socotelile. Deschizi la «dare» și «avere» și încerci să-ți dai seama: de ce a falimentat? deoarece logica îți dictează să lămurești pricina căderii financiare.

Astfel află izvorul relelor. Rubricile cărților, (dacă există cărți!) îți spun respicat: a fost individul prea luxos, a cheltuit prea mulți bani pe chefuri, i-au plăcut excursiile de plăcere sau s'a aventurat în jocuri de bursă, a riscat la întreprinderi nelucrative, etc.

Dacă la falimentul unui singuratic sau al unei societăți pe acții se întâmplă așa, să nu ai dreptul să te întrebi când falimentează un stat: de ce a falimentat? Mai cu seamă când la pierderi stă în cartea vremii, ca minus, o sumă de milioane de vieți omenești?!

Trăiești și pe mai departe, așa, dela mână până la gură, fără ca să-ți bați capul cu această întrebare a întrebărilor: de ce am pățimit atâtea, cu toții?

N'ar fi logic, nici omenește, nici creștinește. Au fost doară viețile a milioane de oameni în joc! S'au puștii mii și mii de sate și orașe inflorescătoare! Furia războiului celui mai crâncen născocit de creier omeneș și a jucat mendrele ca nici când altădată!

Și falimentul acesta grozav al unui stat să nu ne poruncească să luăm a mână cărțile de... istorie și să recapitulăm, ca să vedem de ce se prăbușește un stat? Să fie floare la ureche rechizitorul ce ni-l ține conștiința liniștită de oameni, împotriva nedreptății?

«Ține minte» spune românul. Prea bine: de ce nu ții minte ceea ce este vrednic de ținut minte, române, și de ce nu-ți spui respicat: în ceasuri grele mă voi gândi la prăbușirea grozavă a Austro-Ungariei?

Istoricii, cari ar *trebu* să fie nește megafoane ale conștiinței omenești în zilele noastre, megafoane, cari împărtășesc mulțimii învățămintele trecutului și dau sfaturi pentru viitor, istoricii pun degetul pe rană și arată: «aici zace bubă!», după cum ai arăta în catastifele contabilității rubrica pricinuitoare de faliment. Se zice doară: «*Historia est magistra vitae*»!

Profesorul de istorie dela universitatea din Manchester, din Anglia, dl Ramsay Muir, în cartea sa «Naționalism și internaționalism», o declară respicat: «*Naționalismul* în forma sa cea mai rea și cea mai intolerantă (va să-zică: șovinismul. Trad.) și militarismul, gol de tot și fără de nici o pudoare, au fost factorii dominanți în politica austriacă». (1918, la Payot, Paris, pg. 270.) (Și maghiară — adăogăm noi.)

După un englez să cităm pe un francez: pe dl Henry (Enric) de Jouve nel reprezentant al Franței la S. c. Naț. «Cine vrea să măsoare tot ceea ce îndemânarea și stângăcia politică pot aduce, ca consecințe, trebuie să se gândească întotdeauna la două exem-

ple, pe cari, spre edificarea noastră, a tuturor, ni le-a adus Cehoslovacia, renăscută din cenușa ei și Austro-Ungaria, prăbușită sub *imperialismul* ei». («Les Annales», 15 X 928).

Și încă unul, acesta istoric austriac, *Dr. Richard de Kralik*, care a scris o «Istorie a Austriei», oarecândva: «Războiul mondial și sfârșitul său, zdrobirea Austriei, retragerea poporului german la jumătate influența primordială politică și culturală, *ar trebui să arate unde duce*, la urma-urmelor, o *politică machiavelică*». (rev. «Schönere Zukunft» — viitor mai bun, 29 VIII 928)

Va-să zică: șovinism, militarism, imperialism, politică machiavelică (cu doi bani în trei pungi)! Fiindcă au cărmuit conducătorii Austro-Ungariei fără de pudoare, fiindcă au fost șoviniști, *orbii de patimi*, fiindcă în politica lor n'au fost lozincile sănătoase de *colaborare cinstită* între neamuri, de aceea au mușcat atâtea milioane de cetățeni în țărână, de aceea au fost hecatombele de trupuri omenesti.

A fost putred statul, Austro-Ungaria și s'a prăbușit! S'a încrezut în puterea pumnului și a patului de pușcă și ne-a trimis în Boemia, pe noi, și în Transilvania, pe cehi — ca să nu ne răsculăm, dar spiritul vremii cerea respicat *altă* atmosferă și această atmosferă nu ne-o putea da o mână de oameni de nobili austriaci-germani și de conți și baroni maghiari, cari identifica interesele pungiilor lor cu interesele neamului lor. De aceea a urmat... falimentul statului putred, care nu mai avea rațiunea de a fi în constelația europeană...

Și Masaryk răspunde la recriminările maghiare (Hungaria rediviva!) cu argumente cât se poate de logice și vrednice de luat în seamă. Președintele republicii cehoslovace scrie, în «Sunday Times» (interview din Noemvrie 1928): «Pricep din punct de vedere omenesc, că maghiarii jalesc pe urma timpurilor trecute și că sunt nervoși — aceasta este expresia naturală caracterului omenesc, că doresc să aibă toate ca mai 'nainte. Uită însă maghiarii, că teritoriile pierdute au fost locuite mai cu seamă de o populație nemaghiară, la care a fost pus în aplicare principiul autodeterminării, după ce a suferit lungă vreme sub o domnie rea».

Atunci? și se naște pe buze intrabarea prea îndreptățită: atunci? Iarăș *da capo*? Iarăș împilarea din trecut? Iarăș o minoritate etnică să subjuge milioane de cetățeni de alt neam, fiindcă lozincă falsă: «Hungaria rediviva!» vrea să prindă, iarăș, teren?! Ar fi nebulia nebuniilor!

Ca să nu vie — va trebui să răsfoim mai des catastifele statului falimentat și să ne întrebăm conștiința: ce-i de făcut, ca să nu ajungem în corn de capră?!

Chiagul unui stat numai *lubirea* între cetățeni poate fi. Lozincă cea adevărată numai aceasta trebuie să fie: *Tot ce ne unește*, spre binele comun! O «horă a unirii» fără de unire ar fi non-sens!

Acum zece ani!

Ministerul de război din Viena în debandadă! «Tata Radetzky», de pe

monumentul său — chiar — neliniștit. Toate popoarele nedreptățite ale fostei Austro-Ungarii și-au împărțit saloanele și odăile ministerului de război, din cari au purces de atâtea ori ucaturile pricinuitoare de jale și oftat, în atâtea case!

Nu mai era Viena cea veselă de mai 'nainte! Iși primea *răsplata* pentru falimentul fraudulos.

Cel ce astăzi se află ca ministru președinte în București conducea afacerile legionarilor români din ministerul de război, fost «K. u. k.», iar cel ce astăzi candidează la postul unui senator român, atunci, întors de pe câmpul de luptă, era în fruntea legionarilor români din Vindobona.

Falimentul *trebuia* să ajungă la *lichidare*.

Un legionar român, care alergase din Praga să ia legătură cu legionarii români din Viena, da la tipar, într-o foaie minusculă românească din Viena, tipărită cu litere dela tipografia «K. u. k.», un «Imn».

Ascultați-l, cetiți-l! Reflectă și astăzi sentimente, *carl ar trebui să fie luate în seamă* cu scumpătate. Așa să sărbătorim 1 Decemvrie.

Imnul dreptății

*Ridică steagul mândru, al Dreptății,
Să fâlfâie cum n'a mai fâlfâit!
Sub cerul primenit — al Libertății,
In zlua de isbândă — a răsplății,
In sufletu ne tîndr — primenit...*

*Ascunde fața ta plin de rușne
Semănător de pizmă și minciuni,
Căci ochii ți văd pe 'ntinsuri valari
[line —
Sunt hot țele ce-au dat un rod de bine —
Spurcate iezme nu mai poți s'aduni!*

*Dispreț pe capul tău de ai vrea min
[ciuna!
Pe tron ridică sfântul Adevăr!
S'a risipit din suflete furtuna,
Vom fi cu trup cu suflet veșnic UNA,
Pe veci pierit-a al discordiei mări!*

*Intinde mână 'ncoaci bucovinene
Și tu, din Maramureș, din Bihor,
Voi, din Regat, cu tine, ardeleni
(Toți Feți Frumoși și dalbe Costineni)
Basarabeani! — suntem doar' un popor!*

*Dreptatea-o vrem, de mil deori
[Dreptate,
Căci pentru ea cu toții — am sângerat
Și am lăncezit în temnițe spurcate!
Azi mâna 'ntîndem, frate cătră frate,
Ne 'mbrățișăm eu sufletul curat!*

*Să nu mai fie jug și nice fiară!
Să nu subjugi, să nu fii subjugat!
In lung și 'n lat a Libertății țară,
Iubirea 'n ea, cea fără de hotară,
Dela colibă până la palat!....*

(Scris în Praga, XI, 918)

Sărbătorirea unirii Ardealului și Banatului

Programul serbărilor, stabilit de guvern, în capitală și țară este următorul:

Din cauza lipsei de timp și a desfășurării alegerilor, serbările jubilarie ale unirii Ardealului și Banatului se vor fixa pentru o dată ulterioară (10 sau 3/16 Mai 1929).

Data de 1 Decemvrie, care este adânc fixată în conștiința națională, va fi sărbătorită totuși în anul acesta, în modul următor:

In Capitală: Te-Deum la Patriarhie în prezența membrilor Familiei Regale, a Înaltei Regențe, a guvernului și a Înaltilor demnitari. După prânz, serbare la Ateneu cu concursul societăților culturale din București, sau o reprezentare populară la Teatrul Național.

La Alba-Iulia, Curtea de Argeș și la Mărășești, se vor oficia servicii divine în prezența unui delegat al guvernului și a autorităților civile și militare.

În toate *Capitalarele de județ*, servicii divine în prezența autorităților civile și militare. Defilare în fața autorităților. Programul acestor serbări va fi completat cu concursul instituțiilor și societăților culturale din localitate.

În toate *școalele* de orice grad, serbări școlare cu cuvântări rostite de membrii corpului didactic.

În toate *bisericiile*, afară de pomenirile obișnuite, se vor pomeni și defunctul *Rege Ferdinand I*, martirii din provinciile desrobite și eroii morți în războiul de întregire.

În *Bucovina*, serbările mai sus menționate se vor face în ziua de 28 Noemvrie a. c.

Pentru serbările jubiliare principale se proiectează:

1. O mare lucrare istorică cuprinzând cinci capitole:

a. Străduințele politice din trecut ale Ardealului, Banatului și Bucovinei;
b. Străduințele sociale și culturale din trecut ale Ardealului, Banatului și Bucovinei;

c. Legăturile din trecut ale acestor provincii cu Țara Mamă;

d. Evenimentele din anii 1916-1919;

e. Viața românească de stat în provinciile unite în ultimii zece ani.

2. Intemeierea unui ordin «Ferdinand I», pentru luptătorii și colaboratorii civili și militari, cari au contribuit la înfăptuirea marii opere a unității naționale;

3. Punerea pietrei fundamentale a unei *catedrale comemorative ortodoxe* a Patriarhiei în București;

4. Inițierea prin subscripții publice și contribuția statului a statuiilor domnitorilor: Ion Alexandru Cuza, Regele Carol I, și Ferdinand I;

5. Acordarea amnistiei în cadrele care se vor stabili prin lege.

INFORMAȚIUNI

In misiune. Prea Cucernicia Sa, părintele consilier arhiepiscopesc *Trandafir Scorobet*, în calitate de trimis al Înalt Prea Sfinției Sale Mitropolitului *Nicolas*, a plecat pe timp de câteva luni în America spre a cerceta credincioșii și parohiile noastre de acolo, a-i organiza și a-i înțări în credința strămoșească. În această grea, dar frumoasă misiune, îi dorim succes. Bunul Dumnezeu să-i ajute și să se întoarcă cu pace în mijlocul nostru!

Sfințire de biserică. Duminică în 25 Noemvrie a. c. a fost târnosită, din partea Prea Sf. Sale arhierului *Vasile*, biserica radical renovată din Bobalna (protopopiatul Geoagiu). Din lipsă de spațiu, raportul primit despre acest act îl vom publica în numărul viitor.

Nu s'a prezentat. La recepția ținută în Diciosănmărtin, cu ocazia instalării noului prefect al județului Târnava mică, preoțimea noastră ortodoxă, fiind chemată să se prezinte abea după clerul catolic, a părăsit imediat prefectura.

Așa să fie! Cu schimbările de guverne, eră obiceiul să se schimbe

și un prea mare număr de slujbași, strămutați care în cotro sau — puși în disponibilitate. Acum se anunță, că noua stăpânire se abate dela acest obicei destul de rău, și că schimbări se vor face numai pe temeiul de cercetare disciplinară. Astfel, funcționarii nevinovați rămân la locurile lor.

ȘTIRI LOCALE

Ședința festivă. Societatea de lectură «Andrei Șaguna» a studenților Academiei Andreiane din Sibiu ține, ca în fiecare an, în 29 Noemvrie, Joi, (preseara de Sf. Andrei), în memoria patronului său, ședință festivă. Programul cuprinde: coruri, disertație ocazională și recitări. Ședința începe la ora 5 $\frac{1}{2}$ seara, în sala Urania. Intrarea liberă. Dăruiți în bani, pentru biblioteca societății, se primesc cu mulțumiri.

Conferențe. Despărțământul Sibiu al Asociației culturale și Secția Sibiu a Asociației generale a profesorilor secundari români au reluat, pe seama publicului acestui oraș, seria de conferențe și festivaluri. În primele trei Dumineci, au vorbit, în sala prefecturii județene, dnii: Dr. Gh. Preda, directorul ospiciului de boale nervoase, Dr. Ios. Stoichița și păr. profesor Dr. Gr. Cristescu. Toți conferențarii au tratat instructive probleme de actualitate, din specialitatea proprie, ascultate și aprețiate cu deosebit interes de numerosul auditor. Pentru ziua de 1 Decemvrie, la serbarea de zece ani dela unire, se anunță un festival cu ales și bogat program.

Cărțile de alegători. Primăria Municipiului Sibiu aduce la cunoștință: Cărțile de alegători pentru alegerile de cameră și senat se eliberează, la judecătoria de ocol, strada Carmen Sylva Nr. 7, camera Nr. 14, după numele de familie al alegătorului, zilnic până în 9 Decemvrie. Cartea de alegător se eliberează personal alegătorului, care o semnează, după-ce își dovedește identitatea conform legii cu martori sau acte. Cei cari nu-și vor ridica cărțile, nu vor putea vota și vor fi astfel pedepsiți cu 500 Lei-amandă.

Adunarea generală a Reuniunii femeilor române din Sibiu se ține Duminică, în 2 Decemvrie 1928, ora 11 a. m., în sala profesorală a liceului Gh. Lazăr. Dacă adunarea nu întrunește majoritatea statutară a membrilor, se va ține la 16 Dec. a. c., în același loc și aceeași oră, cu orce număr de membri prezenți.

Ședința literară se ține la «Reuniunea culturală națională a meseriașilor români din Sibiu» Joi, în 29 Noemvrie a. c. la ora 8 seara. Conferențiar: dl Dr. I. Lupaș, prof. univ. (Subiect istoric).

Consiliul comunal al municipiului Sibiu este convocat pe Vineri 30 Noemvrie 1928 d. m. ora 4 (16) în sala de ședințe a primăriei. Ședința e publică.

La aniversarea de 70 ani. Primim: Dl Moise Oporișiu, proprietar în Sibiu, Strada Tribunei Nr. 11, își serbează în 5 Decemvrie 1928 aniversarea de 70 ani ai etății. În semn de mulțumită lui Dumnezeu că a ajuns această etate, împreună cu soția sa, în stare deplin mulțumitoare, în loc de alte serbări obișnuite la astfel de prilej, — află mai core-spunzător a da expresiune mulțumitei sale invitând prin aceasta pe toți adevărat săraci, suferinzi și neputincioși, fără deosebire de naționalitate și confesiune, ca Miercuri în 5 Dec. a. c., între ora 9 și 11 a. m., să se pezinte în curtea casei amintite, pentru a li se împărți câte o bucată de pâine și câte un mic ajutor în bani.

Nr. 69/1928.

(163) 1—3

Concurs

Pentru întregirea postului de cântăreț la biserica română-ortodoxă din **Dobolii de jos**, poșta Ilienii, jud. Treiscaune, să publică concurs.

Venitele sânt:

1. Cvarțir în natură cu supraedificate economice, în stare bună.
2. 5 jugăre sesiune cantorală.
3. Venite cantorale, după stola locală.

Concurenții se vor prezenta în parohie, spre a face cunoștință cu poporul și împrejurările locale.

Dobolii de jos, în 18 Nov. 1928.

Oficiul parohial.

Iurie Plotogea
paroh.

Nr. 1044/1928.

(164) 1—3

Concurs repetiț

Pentru întregirea parohiei de cl. III-a **Vecerd**, protopopiatul Agnita, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Venitele împreunate cu acest post sânt:

1. Intregire dela stat conform coalei B.
2. Sesiunea parohială în mărime de 13 jug. parte arător și parte fânaț necomasat.
3. Dela cca 95—100 familii anual una ferdelă grâu (20 litri).
4. Stola după tariful stabilit de adunarea protopopească pentru toate parohiile din tract.
5. În lipsa de casă parohială pentru locuință se va închiria o casă potrivită.
6. Preotul are drept a scoate la pășune atâtea vite și porci, câte are.

Gara, de parohie se află la depărtare numai de 2 km.

Cererile de concurs, instruite conform normelor în vigoare, se vor înainta subsemnatului oficiu protopopesc în termenul legal, iar concurenții se vor prezenta în vreo Duminică sau sărbătoare în parohie pentru a face cunoștință cu poporul.

Agnita, la 14 Noemvrie 1928.

Oficiul protop. al tractului Agnitei în înțelegere cu consiliul parohial ort. rom. din Vecerd.

Emil Păcală
protopop.

Nr. 425/928

(157) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiilor vacante de clasa a III-a **Boholt** și **Almașul mic** cu filia **Archia** din protopopiatul Deva, se publică concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Emolumentele împreunate cu aceste porturi sânt:

1. **Boholt**, cele fasonate în coala B pentru întregirea venitelor preoțești dela stat, sesiune parohială 5 jug. arător, câte o măsură (à 30 litri) cucuruz sfărâmat de fiecare familie și stola uzitată.
2. **Almașul mic** cu filia **Archia**, cele fasonate în coala B, pentru întregirea venitelor preoțești dela stat, sesiunea parohială în materă 2 jug. 1142 □, iar în filie 4 jugăre teren de cultură, câte o măsură (à 20 litre) cucuruz sfărâmat de fiecare familie, și stola uzitată.

Concurenții își vor înainta cererile concursuale, instruite conform normelor în vigoare, subsemnatului oficiu protopopesc în termenul deschis și se vor prezenta în parohii spre a face cunoștință cu poporul.

Deva, la 8 Noemvrie 1928.

Oficiul protopopesc ortodox român al tractului Deva, în înțelegere cu consiliile parohiale.

Nicolae Duma
adm. protopopesc.

Nr. 619/928

(158) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa III-a **Dupușul**, din protopopiatul ort. rom. Târnavă-mare, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post de paroh sânt:

1. Intregirea dela stat conform coala B.
2. Sesiunea parohială, 6 jugăre vechi, 14 jug. din reforma agrară, total 20 jug. pământ arător și fânaț.
3. Lemnele necesare pentru foc.
4. Una (1) zi de lucru (clacă) din partea tinerimei.

Concurenții se invită a-și înainta cererile de concurs instruite conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu protopopesc, și cu prealabila încuviințare a acestuia să se prezinte în termenul indicat în vreo Duminică sau sărbătoare spre a cânta sau predica și a face cunoștință cu credincioșii.

Biertan, la 27 Oct. 1928.

Oficiul protopopesc ortodox român Târnavă-mare în înțelegere cu consiliul parohial.

Nicolae Gheaja
adm. ppsc.

Nr. 628/1928.

(153) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei a II-a din **Topârcea**, protopopiatul Săliște, să publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post sânt:

1. Salariul dela stat cu adausele conform pregătirii și anilor de serviciu, cele fasonate în coala B.
2. Stola obișnuită în parohie și aprobată de forurile în cădere.
3. Jumătate din sesiunea parohială de 18 jugăre pământ arabil și livezi destinată parohilor.

Candidații își vor înainta cererile în termen legal subsemnatului oficiu protopopesc, având a se prezenta în parohie spre a fi cunoscuți de popor.

Săliște, la 1 Noemvrie 1928.

Oficiul protopopesc al Săliștei în înțelegere cu comitetul parohial din Topârcea.

Dr. D. Boreia
protopop.

La **Librăria Arhidiecezană** din Sibiu se află de vânzare

Registre de tot felul

◆ legate și broșate ◆

pentru parohii, bănci, oficii și particulari cu
prețuri moderate

Nr. 587/928.

(160) 3—3

Concurs repețit

În conformitate cu ordinul cor-sistorial Nr. 11,024/928, prin această se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în Telegraful Român, pentru întregirea parohiei **Șirnea**, protopopiatul Branului.

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele fasonate în coala B pentru întregirea venitelor preoțești dela stat.

Doritorii de a ocupa acest post sânt poștiți a-și înainta cererile de concurs instruite conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu protopresbiteral, și cu prealabila încuviințare a acestuia, să se prezinte în termenul indicat în vreo Duminică sau sărbătoare spre a cânta și predica și a face cunoștință cu poporul.

Zărnești, la 5 Noemvrie 1928.

Ioan Hamea
protopop.

La **Librăria Arhidiecezană** se află de vânzare cartea acum apărută

Piccolo

a cunoscutei scriitoare, dna **Constanța Hodoș**. Sânt 19 povestiri pline de farmec. Copiii le vor citi cu mare plăcere. Prețul 40 lei, și porto 12 lei trimis recomandat.

Dela **Librăria Arhidiecezană** din Sibiu, se pot procura următoarele **Albume de broderii și țesături românești**, de dna

MINERVA SCHAFFER n. COSMA

Album de broderii și țesături rom. vol. II 600
Caietul I Modele de cusături românești 25
" II " " " " " 40
" III " " " " " (8 foi) 80

Se pot trimite și prin poștă alăturând 10 lei spese de poștă.

Dela **Librăria Arhidiecezană** din Sibiu, se poate procura

Ancore

poezii religioase, patriotice și altele de Ioan Al. Bran-Lemény Prețul Lei 40—, plus spese postale Lei 10—

A apărut

În «Biblioteca bunului păstor» Nr. 17 scrierea

„La picioarele Mântuitorului”

Scurte meditații pentru preoți, prelucrate după **A. Huonder**, din limba germană

de

Ioan Moșoiu

profesor la liceul ortodox român «Andrei Șaguna» din Brașov

Volumul I. Sibiu 1927. Tipografia arhidiecezană. Pagini 205. Prețul Lei: 80.

În zilele acestea s'a trimis această scriere, deosebit de frumoasă și prețioasă, tuturor preoților din arhiepiscopatul Alba Iulia și Sibiu. Dar nu ar trebui să fie preot în biserica românească, care să nu fi cetit această carte. Ea este de recomandat și oricărui suflet iubitor de cele sfinte.

Dela **Librăria Arhidiecezană** din Sibiu, se poate comanda

ACAFTISTUL

Preasfintei Născătoare de Dumnezeu și alte rugăciuni

legat foarte fin, în pluș, cu copcii și aurit. Prețul de Lei 400—

A apărut:

Povătuitorul Crestinului ort.

de Pr. Ioan Stefan Păpescu

o minunată cărticică de rugăciuni și povețe despre cum trebuie să se poarte creștinul adevărat în biserică. Prețul leg. 40 Lei. Broș. 20. plus Lei 10 spese. Se poate comanda dela **Librăria Arhidiecezană** din Sibiu.

A apărut, în a treia ediție, romanul:

MARTIRII,

de **Constanța Hodoș**, cu o prefață de Ion Gorun. București, Tip. I. Copuzeanu.

De vânzare la **Librăria Arhidiecezană**, Sibiu Prețul 60 lei, și porto.

Dela **Librăria Arhidiecezană** din Sibiu se pot comanda următoarele
odoare bisericesti:

Potire

Copie

Căldărușe cu mătăuz

Disc și Steluță

Lingurițe

Clopoșele pt. altar

Cădelnițe

Cruci

Cănuțe pt. Sf. mir

Candele

Cruciulițe

Garnitură pt. bolnavi

Chivot

Cununi

Prapori

Toate aceste odoare bisericesti sânt din Alpaca (Argint de China) aurite și foarte frumos executate, cu prețuri moderate.